

Stosunek do NATO i obecności sojusznicznych wojsk na terenie Polski

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

- ▶ Przed warszawskim lipcowym szczytem NATO przynależność Polski do tej organizacji popiera 79% badanych, przy czym aż 44% stanowią jej zdecydowani zwolennicy. Jedynie czterech na stu Polaków (4%) jest przeciwnych członkostwu Polski w Sojuszu Północnoatlantyckim. Tylko nieliczni nie potrafią zająć stanowiska w tej kwestii (6%).
- ▶ Większość (57%) respondentów sądzi, że w chwili obecnej Polska może być pewna zaangażowania sojuszników z NATO w ewentualną obronę naszych granic. Wątpi w to 28% badanych.
- ▶ W ostatnim dziesięcioleciu znacząco wzrosła akceptacja stałej obecności wojsk innych państw NATO na terytorium Polski, a poparcie dla ich stacjonowania w naszym kraju jest obecnie najwyższe w historii badań CBOS. Blisko dwie trzecie Polaków (65%) jest zdania, że w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO. Przeciwnicy stałej ich obecności na terytorium naszego kraju stanowią niespełną jedną czwartą 23% ankietowanych.
- ▶ Budowa na terytorium naszego kraju amerykańskiej instalacji obrony przeciwrakietowej, wchodzącej w skład tzw. tarczy antyrakietowej, uzyskała najwyższe poparcie od 2005 roku – obecnie odsetek zwolenników jej powstania zdecydowanie przewyższa udział jej przeciwników (58% wobec 25%). Tak jak w poprzednich badaniach, znacząca grupa ankietowanych nie ma w tej kwestii wyrobionego zdania (17%).

W dniach 8–9 lipca w Warszawie odbędzie się kolejny szczyt NATO, na którym spotkają się przywódcy wszystkich krajów wchodzących w skład Sojuszu Północnoatlantyckiego. Warszawski szczyt ma m.in. zatwierdzić stałą rotacyjną obecność sojuszniczych wojsk na tzw. wschodniej flance NATO, czyli także na terytorium naszego kraju. W trakcie realizacji badania¹ rozpoczęły się także obszernie relacjonowane w mediach ćwiczenia Anakonda-16 z udziałem przedstawicieli sił zbrojnych 23 państw sojuszniczych i partnerskich, a wcześniej, 13 maja, na terenie polskiej bazy w Redzikowie uroczystie rozpoczęto budowę amerykańskiej instalacji obrony przeciwrakietowej wchodzącej w skład tzw. tarczy antyrakietowej. W związku z tymi wydarzeniami, w czerwcowym badaniu po raz kolejny poruszyliśmy tematykę stosunku Polaków do przynależności naszego kraju do NATO oraz obecności sojuszniczych wojsk na terenie Polski.

POPARCIE DLA CZŁONKOSTWA POLSKI W NATO ORAZ PEWNOŚĆ SOJUSZU I SOJUSZNIKÓW

W ciągu ostatnich siedemnastu lat przynależność Polski do NATO popierała zdecydowana większość Polaków, nigdy jednak pronatowskie postawy nie były w polskim społeczeństwie tak rozpowszechnione jak w ostatnich dwóch latach. Wzrost poparcia dla przynależności do NATO jednoznacznie należy wiązać z sytuacją na wschodzie Ukrainy. Jeszcze w lutym 2014 roku poparcie dla przynależności Polski do NATO było zbliżone do notowanego w przededniu przystąpienia naszego kraju do tej organizacji – 62% Polaków popierało członkostwo Polski w NATO, przy czym nieco więcej było zwolenników umiarkowanych niż zdecydowanych (odpowiednio 34% i 28%), a 26% miało wówczas do przynależności Polski do Sojuszu stosunek obojętny. Znaczący wzrost poparcia dla

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (313) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 2–9 czerwca 2016 roku na liczącej 1002 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

członkostwa naszego kraju w NATO odnotowaliśmy natomiast w kwietniu 2014 roku², po „referendum” na Krymie i aneksji tego półwyspu przez Federację Rosyjską, kiedy to aż cztery piąte badanych (81% – o 19 punktów procentowych więcej niż w lutym 2014 roku) popierało przynależność Polski do NATO, jednocześnie zaś zmalał odsetek badanych twierdzących, że jest im obojętne, czy Polska jest członkiem NATO czy też nie (spadek o 16 punktów w stosunku do lutego 2014 roku). Warto też podkreślić, iż ten nienotowany wcześniej poziom poparcia dla NATO zarejestrowaliśmy jeszcze przed atakami prorosyjskich separatystów na wschodzie Ukrainy i przed eskalacją przemocy w tym regionie, a jednak poczucie zagrożenia³ wśród Polaków było w kwietniu 2014 roku największe od 1991 roku, kiedy po raz pierwszy podjęliśmy tę problematykę. Wpływ wydarzeń ukraińskich widoczny był także w czterokrotnym wzroście odsetka osób przekonanych, że zagrożenie bezpieczeństwa Polski ma charakter militarny – wiąże się z możliwością dokonania ataku na terytorium naszego kraju przez inne państwo (wzrost z 7% do 29% w stosunku do pomiaru z grudnia 2013 roku)⁴.

Przed rokiem 2014 najwięcej zwolenników członkostwa Polski w NATO odnotowaliśmy w kwietniu 2002 roku (pół roku po zamachu terrorystycznym na World Trade Center i uruchomieniu po raz pierwszy w historii NATO procedur związanych z art. 5 Traktatu Północnoatlantyckiego, który głosi, że atak na dowolne państwo należące do NATO jest równoznaczny z atakiem na cały Sojusz) oraz w maju 2003 roku (dwa miesiące po rozpoczęciu przez Stany Zjednoczone, przy wsparciu wybranych sojuszników spoza struktur NATO, wojny w Iraku). Trzeba też zaznaczyć, że sprzeciw wobec członkostwa Polski w NATO deklarowała zawsze relatywnie niewielka grupa badanych.

Przed warszawskim lipcowym szczytem NATO poparcie dla przynależności Polski do tej organizacji nadal utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie – niemal identycznym jak notowany dwa lata temu, po ostatnim szczycie w Newport. Członkostwo naszego kraju w NATO popiera 79% badanych, przy czym aż 44% stanowią jego zdecydowani zwolennicy. Jedynie czterech na stu Polaków (4%) jest obecnie temu przeciwnych. W zdecydowanej mniejszości pozostają też osoby niepotrafiące zająć stanowiska w tej kwestii (6%).

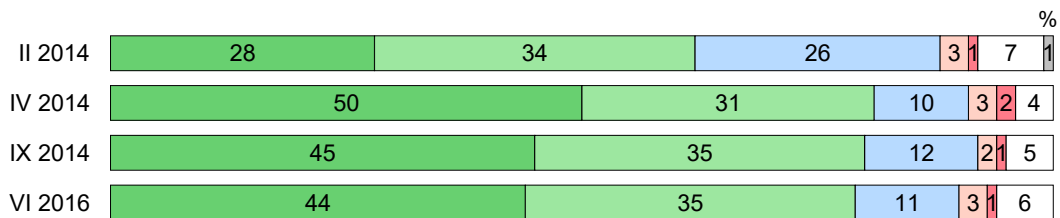
² Zob. komunikat CBOS „Polacy o bezpieczeństwie narodowym i NATO”, kwiecień 2014 (oprac. K. Kowalczyk).

³ Zob. przypis 2. W kwietniu 2014 roku niemal połowa badanych (47%) uważała, że istnieje zagrożenie dla niepodległości Polski. Zbliżone poczucie zagrożenia (44%) notowaliśmy tylko w 1991 roku, kiedy to wciąż dość powszechne były obawy, czy istniejący jeszcze Związek Radziecki zaakceptuje przemiany w naszym kraju.

⁴ Zob. przypis 2.

CBOS

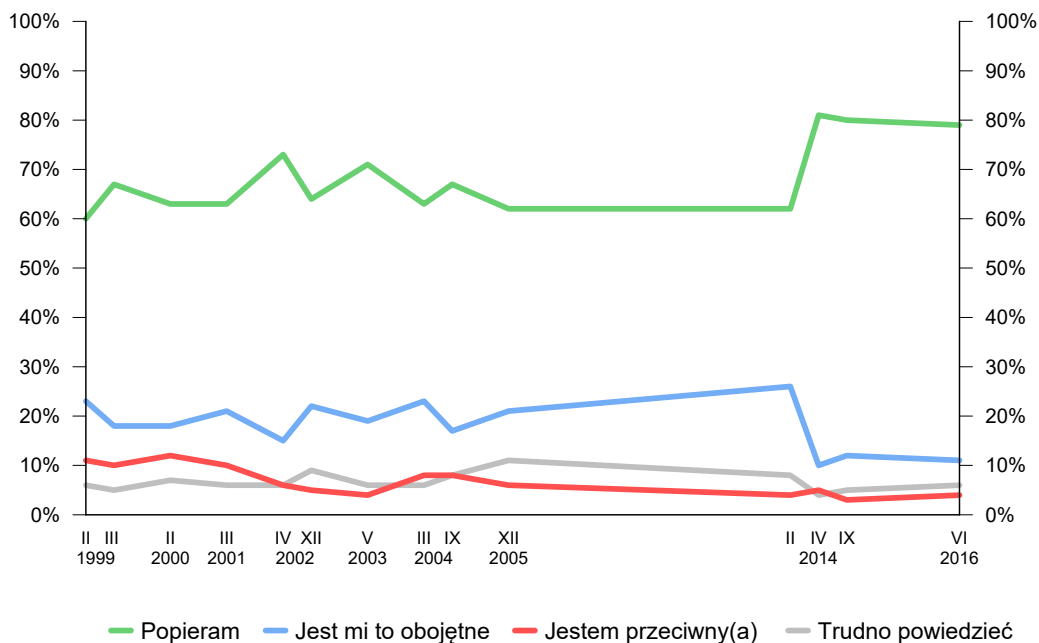
RYS. 1. CZY PAN(I) OSOBIŚCIE POPIERA PRZYNALEŻNOŚĆ POLSKI DO NATO
CZY TEŻ JEST TEMU PRZECIWNY(A)?

- Zdecydowanie popieram
- Raczej popieram
- Jest mi to obojętne
- Jestem raczej przeciwny(a)
- Jestem zdecydowanie przeciwny(a)
- Trudno powiedzieć
- Odmowa odpowiedzi

CBOS

RYS. 2. CZY OSOBIŚCIE POPIERA PAN(I) PRZYNALEŻNOŚĆ POLSKI DO NATO
CZY TEŻ JEST PAN(I) TEMU PRZECIWNY(A)?

Z wielozmiennowych analiz statystycznych⁵ wynika, iż poparcie dla przynależności naszego kraju do NATO – tak jak w dotychczasowych badaniach⁶ – związane jest przede wszystkim z deklarowanym zainteresowaniem polityką, choć niezależnie od stopnia tego zainteresowania zwolennicy członkostwa Polski w Sojuszu dominują we wszystkich wyróżnionych grupach. Do największych zwolenników obecności Polski w NATO zaliczają się jednak badani deklarujący bardzo duże lub duże zainteresowanie polityką, uważnie śledzący to, co się w niej dzieje – 70% z nich popiera ją zdecydowanie, a niemal co piąty (19%) – w sposób umiarkowany. Im mniejsze zainteresowanie polityką, tym mniej osób popiera naszą przynależność do Sojuszu, a tym częstsza jest obojętność wobec przynależności Polski do NATO (o ile wśród badanych uważnie śledzących wydarzenia polityczne obojętność deklaruje jedynie 7%, o tyle wśród tych, których polityka praktycznie nie interesuje – aż 24%). Ponadto wraz ze spadkiem zainteresowania polityką rośnie odsetek respondentów niepotrafiących zająć stanowiska w tej kwestii (do 16% wśród deklarujących, że polityka ich praktycznie nie interesuje).

Tabela 1

Czy osobiście popiera Pan(i) przynależność Polski do NATO czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?	Jak określił(a)by Pan(i) swoje zainteresowanie polityką:			
	bardzo duże lub duże – uważnie śledzi Pan(i) to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzi Pan(i) jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykają Pana(i) uwadze nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie Pana(i) to nie interesuje
	w procentach			
Zdecydowanie popieram	70	48	32	20
Raczej popieram	19	36	46	35
Jest mi to obojętne	7	9	14	24
Jestem raczej przeciwny(a)	2	3	3	4
Jestem zdecydowanie przeciwny(a)	1	1	0	1
Trudno powiedzieć	1	4	5	16

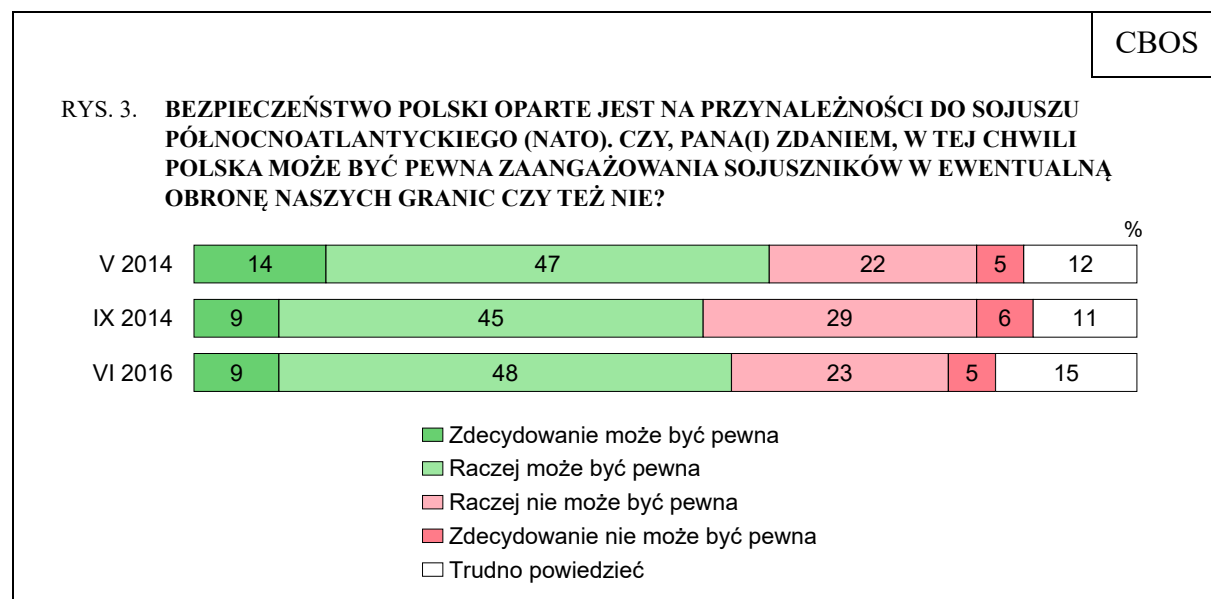
Uwzględniając analizowane zmienne społeczno-demograficzne można stwierdzić, że stosunek badanych do członkostwa Polski w NATO najbardziej związany jest z wykształceniem. Choć zwolennicy przynależności Polski do Sojuszu Północnoatlantyckiego dominują we wszystkich wyróżnionych grupach, to najwięcej jest ich wśród osób wykształceniem wyższym i średnim (odpowiednio 89% i 82%), a najmniej wśród respondentów z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (59%). Analogicznie,

⁵ Wykorzystano moduł *IBM SPSS Decision Trees*.

⁶ Zob. komunikat CBOS „Po szczycie NATO w walijskim Newport”, październik 2014 (oprac. B. Badora).

najwięcej przeciwników członkostwa jest wśród osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (7%), a najmniej wśród absolwentów wyższych uczelni i osób ze średnim wykształceniem (po 3%). Również deklarowana obojętność jest tym częstsza, im niższy poziom wykształcenia badanych – od 6% wśród osób z wyższym wykształceniem do 21% w grupie z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym. Warto dodać, iż obecnie – tak jak w 2014 roku – zwolennicy przynależności do NATO dominują we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych, a rekordowo wysokie poparcie notujemy wśród kadry kierowniczej i specjalistów wyższego szczebla (97%) – zob. tabela aneksowa 1. Zwolennicy członkostwa Polski w NATO zdecydowanie przeważają także wśród potencjalnych elektoratów wszystkich partii politycznych, które zostały uwzględnione w czerwcowym badaniu preferencji partyjnych⁷.

W porównaniu z wrześniem 2014 roku, nieco mniejsze są wątpliwości Polaków co do zaangażowania sojuszników z NATO w ewentualną obronę naszych granic. Warto tu przypomnieć, iż zwiększyły się one po ostatnim szczycie NATO w Newport, natomiast obecnie – pomimo poprawy ocen w tym względzie – nadal są trochę gorsze niż w maju 2014 roku. Obecnie 57% respondentów sądzi, że w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w tę obronę, jednak od września 2014 roku zwiększyła się tylko grupa przekonanych o tym w umiarkowanym stopniu (wzrost o 3 punkty procentowe). Jednocześnie zmalał też odsetek wątpiących w zaangażowanie sojuszników z NATO w ewentualną obronę naszych granic (z 35% do 28%) i kształtuje się na poziomie sprzed poprzedniego szczytu Sojuszu w Newport.

⁷ Por. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w czerwcu”, czerwiec 2016 (oprac. B. Roguska).

Przeprowadzone analizy wielozmiennowe⁸ wskazują, iż na opinie w tej kwestii wpływ ma przede wszystkim ogólny stosunek badanych do przynależności Polski do NATO. O ile wśród zwolenników członkostwa w NATO zdecydowanie dominują ci, którzy są przekonani, że w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic, o tyle badani, którym jest to obojętne, są podzieleni – z niewielką przewagą sceptyków nad tymi, którzy sądzą, że nasz kraj może liczyć na sojuszników z NATO. Wśród przeciwników naszej przynależności do NATO zdecydowanie najliczniejsi są przekonani, iż Polska nie może być pewna swoich sojuszników.

Tabela 2

Bezpieczeństwo Polski oparte jest na przynależności do Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO). Czy, Pan(i) zdaniem, w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic czy też nie?	Czy Pan(i) osobiście popiera przynależność Polski do NATO czy też jest temu przeciwny(a)?				
	Zdecydowanie popieram	Raczej popieram	Jest mi to obojętne	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Zdecydowanie może być pewna	17	2	2	9	0
Raczej może być pewna	52	59	27	21	16
Raczej nie może być pewna	21	25	29	39	9
Zdecydowanie nie może być pewna	4	4	4	24	2
Trudno powiedzieć	6	10	37	7	72

Na postrzeganie gwarancji natowskich sojuszników wpływ ma również deklarowane zainteresowanie polityką. Choć najwięcej przekonanych, że w tej chwili Polska może być pewna ich zaangażowania w ewentualną obronę naszych granic, notujemy wśród badanych deklarujących duże bądź bardzo duże zainteresowanie tym, co się dzieje w polityce (66%), to w tej grupie również najczęściej pojawiają się zdecydowane głosy, że takiej pewności nie ma (8%). Pewność co do zaangażowania innych państw NATO w ewentualną obronę naszych granic w większości mają też respondenci deklarujący przynajmniej minimalne zainteresowanie polityką, choć na ogół wyrażają ją w sposób umiarkowany. Im mniejsze deklarowane zainteresowanie polityką, tym większy odsetek niepotrafiących zająć stanowiska w tej kwestii (do 34% wśród deklarujących całkowity brak zainteresowania tą sferą życia).

⁸ Wykorzystano moduł *IBM SPSS Decision Trees*.

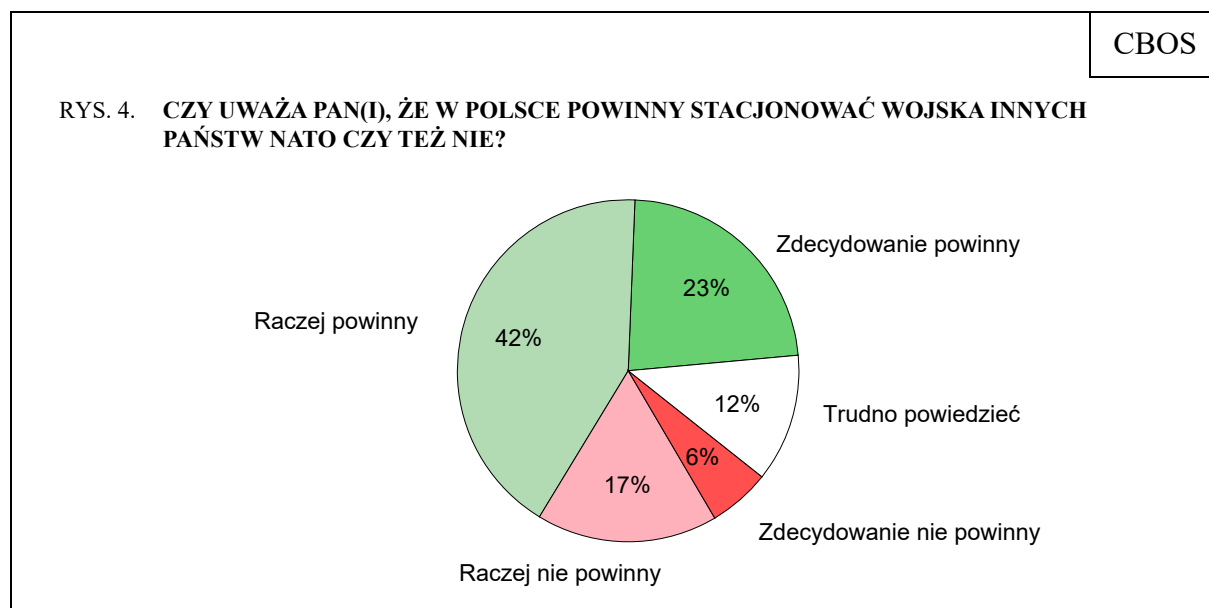
Tabela 3

Bezpieczeństwo Polski oparte jest na przynależności do Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO). Czy, Pan(i) zdaniem, w tej chwili Polska może być pewna zaangażowania sojuszników w ewentualną obronę naszych granic czy też nie?	Jak określił(a)by Pan(i) swoje zainteresowanie polityką:			
	bardzo duże lub duże – uważnie śledzi Pan(i) to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzi Pan(i) jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykają Pana(i) uwadze nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie Pana(i) to nie interesuje
	w procentach			
Zdecydowanie może być pewna	18	7	6	7
Raczej może być pewna	48	51	51	37
Raczej nie może być pewna	22	25	25	16
Zdecydowanie nie może być pewna	8	4	2	6
Trudno powiedzieć	4	12	16	34

Warto dodać, iż na tle pozostałych potencjalnych elektoratów partyjnych sceptycyzmem co do zaangażowania natowskich sojuszników w ewentualną obronę polskich granic wyróżniają się zwolennicy ugrupowania KORWiN, spośród których zdecydowana większość wyraża niepewność w tej kwestii.

STOSUNEK DO STACJONOWANIA W POLSCE WOJSK INNYCH PAŃSTW NATO

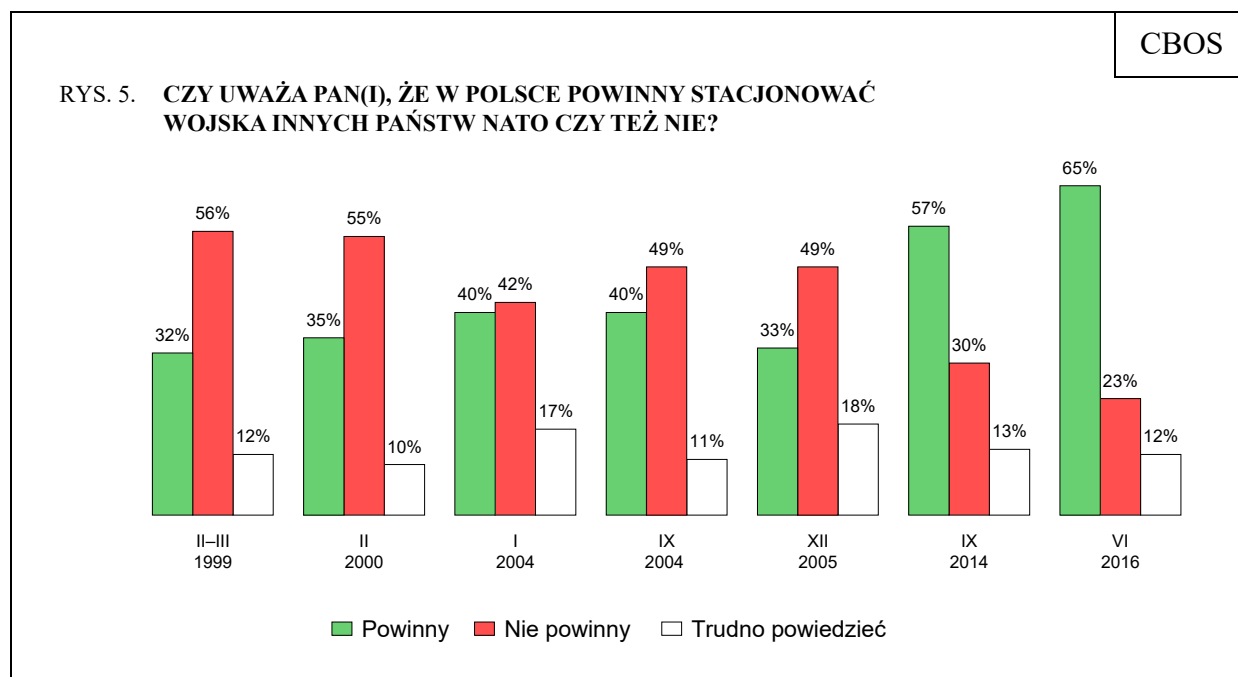
W ostatnim dziesięcioleciu znacząco wzrosła akceptacja stałej obecności wojsk innych państw NATO na terytorium Polski. Obecnie blisko dwie trzecie badanych (65%) jest zdania, że w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO. Przeciwnicy stałej ich obecności na terytorium naszego kraju stanowią niespełna jedną czwartą (23%) ankietowanych.

Poparcie dla stacjonowania w Polsce wojsk innych państw NATO jest obecnie najwyższe w historii badań CBOS, choć zwolennicy stałej obecności sojusznicznych wojsk po raz pierwszy zdominowali jej przeciwników już we wrześniu 2014 roku, czyli po włączeniu Krymu i Sewastopola w skład Federacji Rosyjskiej i po wybuchu konfliktu zbrojnego na wschodzie Ukrainy. Obecnie jednak ta przewaga jeszcze się zwiększyła (wzrost odsetka zwolenników o 8 punktów procentowych przy spadku odsetka przeciwników o 7 punktów). Warto dodać, iż wcześniej obniżenie poziomu sprzeciwu i wzrost akceptacji dla stałej obecności wojsk innych państw NATO w Polsce odnotowaliśmy w styczniu 2004 roku, kiedy w skład Międzynarodowych Sił Stabilizacyjnych w Republice Iraku wchodził polski kontyngent wojskowy, zatem współdziałanie polskich żołnierzy z wojskami innych krajów mogło się Polakom wydawać bardziej oczywiste niż w innych momentach historii.

Tabela 4

Czy uważa Pan(i), że w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań						
	II–III 1999	II 2000	I 2004	IX 2004	XII 2005	IX 2014	VI 2016
	w procentach						
Zdecydowanie powinny	8	9	12	15	8	20	23
Raczej powinny	24	26	28	25	25	37	42
Raczej nie powinny	35	29	21	24	26	22	17
Zdecydowanie nie powinny	21	26	21	25	23	8	6
Trudno powiedzieć	12	10	17	11	18	13	12

Z wielozmiennowych analiz statystycznych⁹ wynika, że poparcie dla stacjonowania w Polsce wojsk innych państw NATO wiąże się przede wszystkim z ogólnym stosunkiem do przynależności naszego kraju do tego Sojuszu. Za stacjonowaniem w Polsce wojsk innych państw NATO opowiadają się ponad cztery piąte zdecydowanych zwolenników przynależności Polski do tej organizacji i ponad dwie trzecie umiarkowanych (odpowiednio 81% i 68%). Opinie deklarujących obojętność wobec członkostwa Polski w NATO są w tej kwestii dość podzielone, choć największa grupa jest przeciwna stacjonowaniu w Polsce wojsk innych państw NATO (38%). Nieliczni przeciwnicy obecności Polski w Sojuszu Północnoatlantyckim w zdecydowanej większości (61%) sprzeciwiają się też stacjonowaniu wojsk innych państw NATO na terytorium naszego kraju. Osoby niemające jednoznacznego stanowiska w kwestii, czy Polska powinna należeć do NATO, czy też nie, w większości nie potrafią zająć stanowiska także w sprawie stacjonowania wojsk natowskich sojuszników w naszym kraju (58%), a wśród pozostałych jego przeciwnicy wyraźnie dominują nad zwolennikami (30% wobec 12%).

Tabela 5

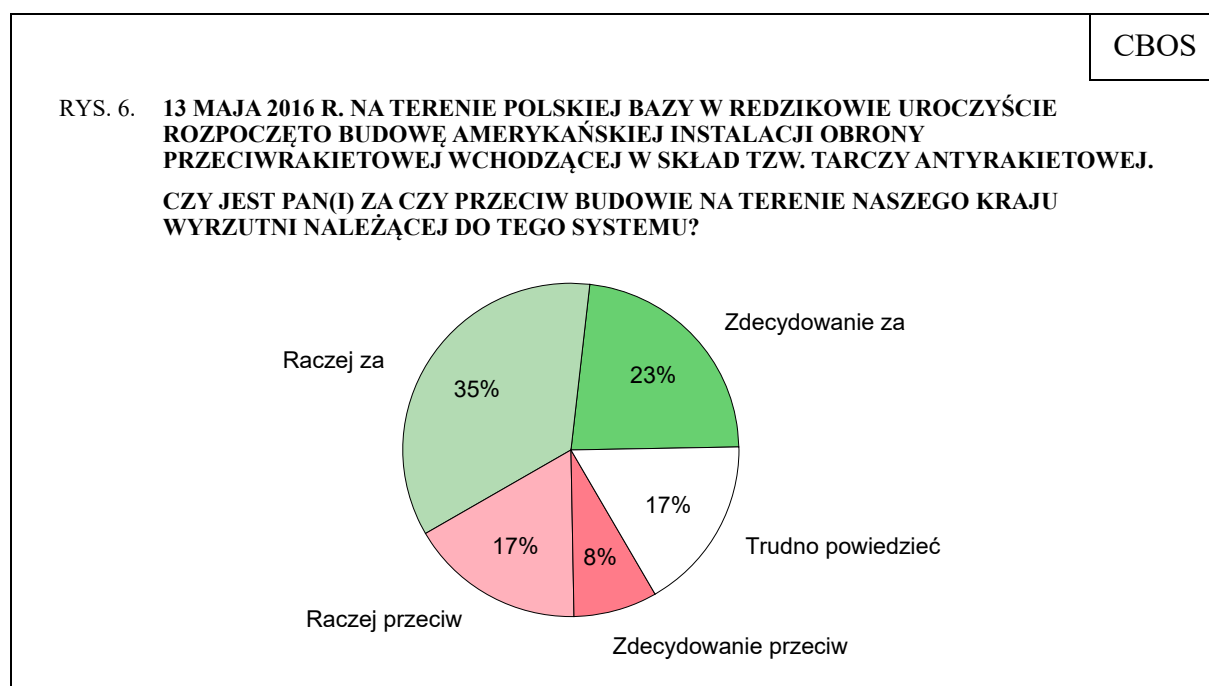
Czy uważa Pan(i), że w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO czy też nie?	Czy Pan(i) osobiście popiera przynależność Polski do NATO czy też jest temu przeciwny(a)?				
	Zdecydowanie popieram	Raczej popieram	Jest mi to obojętne	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Zdecydowanie powinny	41	10	5	7	2
Raczej powinny	40	58	26	23	10
Raczej nie powinny	11	18	30	27	19
Zdecydowanie nie powinny	4	4	8	34	11
Trudno powiedzieć	4	9	31	9	58

Spośród analizowanych zmiennych społeczno-demograficznych stosunek do stacjonowania w Polsce wojsk innych państw NATO najbardziej różnicuje płeć badanych, przy czym znacząco częściej popierają je mężczyźni (76%) niż kobiety (55%) – zob. tabela aneksowa 3. Warto dodać, iż stosunku do stałej obecności wojsk innych państwa NATO na terytorium RP nie różnicują znacząco sympatie partyjne – we wszystkich potencjalnych elektoratach zdecydowanie dominują jej zwolennicy.

⁹ Wykorzystano moduł *IBM SPSS Decision Trees*.

STOSUNEK DO BUDOWY AMERYKAŃSKIEJ INSTALACJI OBRONY PRZECIWRAKIETOWEJ

W dniu 13 maja br. na terenie polskiej bazy w Redzikowie uroczyste rozpoczęto budowę amerykańskiej instalacji obrony przeciwrakietowej wchodzącej w skład tzw. tarczy antyrakietowej. Stosunek Polaków do ulokowania na terytorium naszego kraju elementów tzw. amerykańskiej tarczy antyrakietowej badamy od ponad dziesięciu lat, czyli od momentu, kiedy ta kwestia po raz pierwszy pojawiła się w dyskusji publicznej. Był on początkowo raczej pozytywny – w grudniu 2005 roku¹⁰ połowa badanych opowiedziała się za, a jedynie niespełna jedna trzecia była przeciw. W kolejnych pomiarach od czerwca 2006 roku do września 2009 roku stosunek respondentów był w tej kwestii jednak częściej negatywny niż pozytywny (opinie tylko nieco się poprawiły w drugiej połowie 2008 roku, po podpisaniu polsko-amerykańskiej umowy w sprawie tarczy¹¹). W czerwcu br. ponownie zwolennicy budowy w Polsce amerykańskiej instalacji wchodzącej w skład tzw. tarczy antyrakietowej zdecydowanie dominują nad jej przeciwnikami (58% wobec 23%). Tak jak w poprzednich badaniach, znacząca grupa badanych nie ma w tej kwestii wyrobionego zdania (17%).

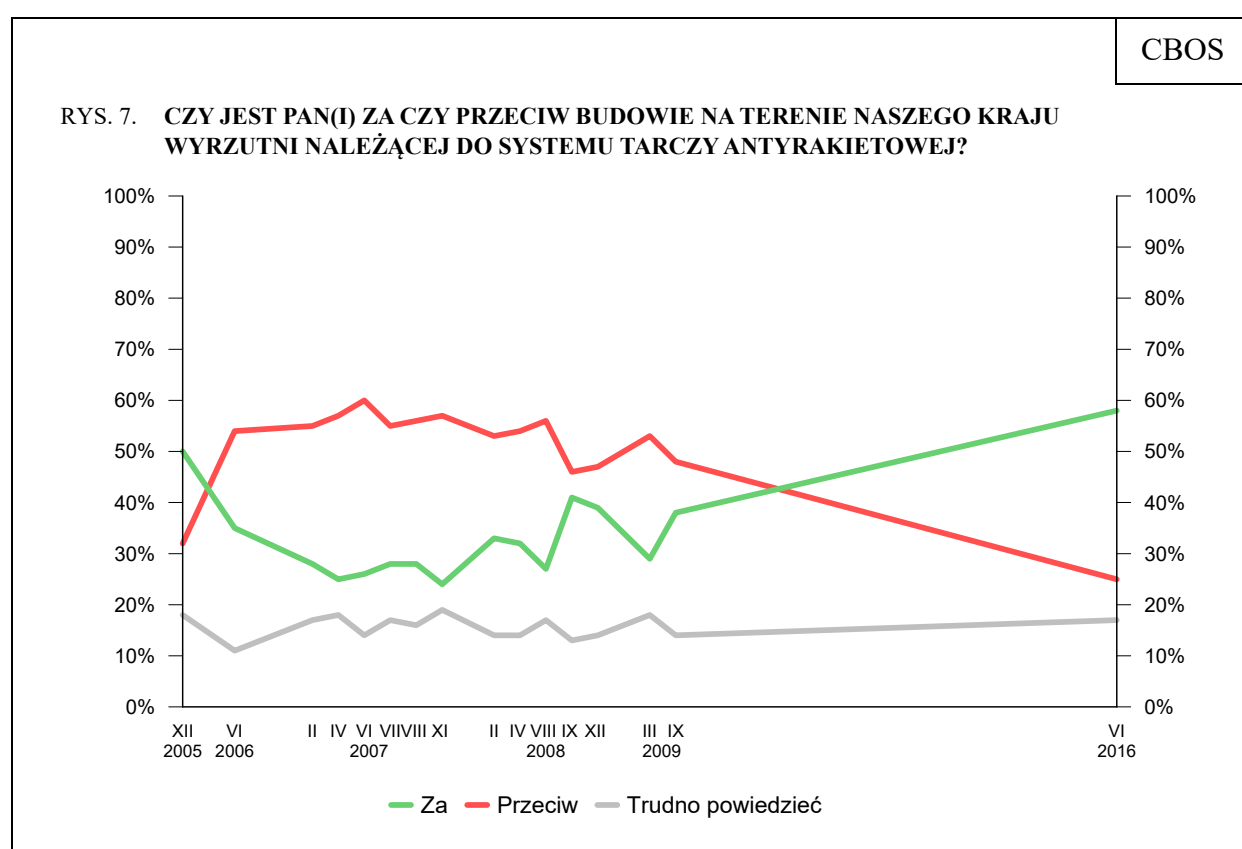

¹⁰ Zob. komunikat CBOS „Bazy NATO i tarcza antyrakietowa w Polsce”, styczeń 2006 (oprac. A. Paterek).

¹¹ Zob. komunikat CBOS „Polacy o tarczy antyrakietowej. Opinie przed i po podpisaniu umowy ze Stanami Zjednoczonymi”, październik 2008 (oprac. M. Feliksiak).

Tabela 6

Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do systemu tarczy antyrakietowej?	Wskazania respondentów według terminów badań															
	2005	2006	2007					2008				2009		2016		
	XII	VI	II	IV	VI	VII	VIII	XI	II	IV	VIII	IX	XII	III	IX	VI
	w procentach															
Zdecydowanie za	18	15	9	8	7	9	8	7	10	10	9	15	14	8	12	23
Raczej za	32	20	19	17	19	19	20	17	23	22	18	26	25	21	26	35
Raczej przeciw	17	26	25	24	25	28	26	28	29	25	24	21	25	28	23	17
Zdecydowanie przeciw	15	28	30	33	35	27	30	29	24	29	32	25	22	25	25	8
Trudno powiedzieć	18	11	17	18	14	17	16	19	14	14	17	13	14	18	14	17

Stosunek badanych do budowy na terenie Polski amerykańskiej instalacji obrony przeciwrakietowej wchodzącej w skład tzw. tarczy antyrakietowej związany jest przede wszystkim z ogólnym nastawieniem do stacjonowania na terytorium naszego kraju wojsk innych państw NATO. Zwolennikami budowy na ogół są osoby uważające, że w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO, a sprzeciw dominuje wśród niechętnych stałej obecności sojusznicznych wojsk w naszym kraju.

Tabela 7

13 maja na terenie polskiej bazy w Redzikowie uroczyście rozpoczęto budowę amerykańskiej instalacji obrony przeciwrakietowej wchodzącej w skład tzw. tarczy antyrakietowej. Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do tego systemu?	Czy uważa Pan(i), że w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO czy też nie?				
	Zdecydowanie powinny	Raczej powinny	Raczej nie powinny	Zdecydowanie nie powinny	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Zdecydowanie za	66	16	4	8	1
Raczej za	23	53	23	7	25
Raczej przeciw	4	13	44	19	14
Zdecydowanie przeciw	2	4	12	63	7
Trudno powiedzieć	5	14	17	3	54

Spośród analizowanych zmiennych społeczno-demograficznych stosunek do budowy w Polsce amerykańskiej instalacji obrony przeciwrakietowej najbardziej różnicuje płeć. Za budową w Polsce amerykańskiej instalacji wchodzącej w skład tzw. tarczy antyrakietowej znacznie częściej opowiadają się mężczyźni (68%) niż kobiety (49%). Warto dodać, iż stosunku do budowy tej instalacji nie różnicują znacząco deklarowane preferencje partyjne, natomiast na tle pozostałych badanych najwięcej zdecydowanych jej zwolenników jest w grupie osób deklarujących prawicowe poglądy polityczne (zob. tabela aneksowa 4).

CZY AMERYKAŃSKA INSTALACJA ANTYRAKIETOWA ZWIĘKSZA ZAGROŻENIE ATAKIEM RAKIETOWYM ZE STRONY INNEGO PAŃSTWA?

Mimo zmian nastawienia Polaków do budowy w Polsce amerykańskiej instalacji antyrakietowej wchodzącej w skład tzw. tarczy antyrakietowej, w niewielkim stopniu zmieniało się przekonanie o zagrożeniu atakiem rakietowym ze strony innych państw w związku z jej budową. Obecnie wyraża je 59% badanych, nieco ponad jedna czwarta (26%) sądzi, że takie niebezpieczeństwo naszemu krajowi nie grozi, a 15% nie ma w tej kwestii zdania.

RYS. 8. CZY, PANA(I) ZDANIEM, BUDOWA NA TERENIE POLSKI AMERYKAŃSKIEJ INSTALACJI WCHODZĄCEJ W SKŁAD TZW. TARCZY ANTYRAKJETOWEJ MOŻE STWORZYĆ ZAGROŻENIE ATAKIEM POWIETRZNYM, RAKIETOWYM INNEGO PAŃSTWA (NP. ROSJI) NA TERYTORIUM POLSKI CZY TEŻ NIE?

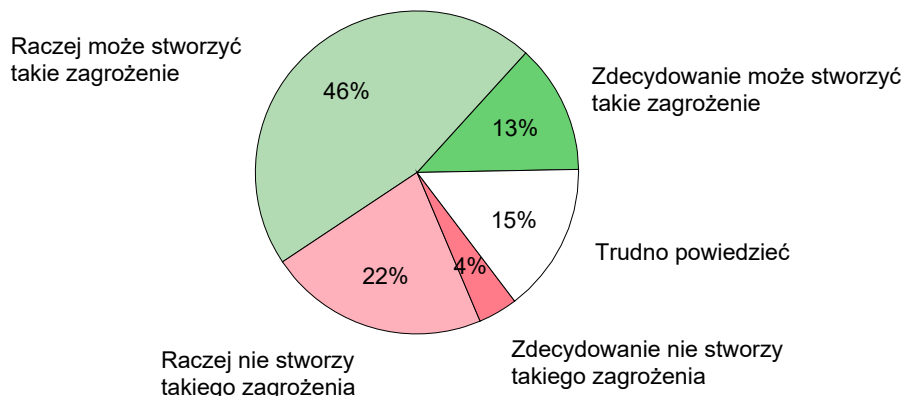

Tabela 8

Czy budowa takiej bazy może stworzyć zagrożenie atakiem powietrznym, raketowym innego państwa (np. Rosji) na terytorium Polski czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań									
	II 2008		IV 2008		IX 2008		XII 2008		VI 2016	
	w procentach									
Zdecydowanie może stworzyć takie zagrożenie	14	56	15	59	17	65	15	61	13	59
Raczej może stworzyć takie zagrożenie	42		44		48		46		46	
Raczej nie stworzy takiego zagrożenia	24	27	23	26	19	22	23	27	22	26
Zdecydowanie nie stworzy takiego zagrożenia	3		3		3		4		4	
Trudno powiedzieć	17		15		13		12		15	

Przekonanie, że budowa amerykańskiej instalacji obrony przeciwrakietowej w Polsce spowoduje wzrost zagrożenia agresją ze strony innego państwa, wpływa, co zrozumiałe, na stosunek do tego przedsięwzięcia. Badani, którzy uważają, że budowa tarczy nie ma związku z tym niebezpieczeństwem, w zdecydowanej większości (86% z tej grupy) aprobują jej powstanie. Obecnie jednak także wyrażający tego typu obawy w większości opowiadają się za budową w Polsce elementów tzw. amerykańskiej tarczy antyrakietowej (52%). W porównaniu z grudniem 2008 roku¹², wzrost akceptacji budowy tej instalacji odnotowaliśmy zarówno wśród badanych uważających, że budowa na terenie Polski amerykańskiej instalacji wchodzącej w skład tzw. tarczy antyrakietowej nie stworzy zagrożenia atakiem powietrznym, raketowym innego państwa (np. Rosji) na terytorium Polski, jak i wśród osób obawiających się takiego ataku (wzrost odpowiednio o 23 i 16 punktów procentowych).

¹² Zob. komunikat CBOS „Opinie o tarczy antyrakietowej w Polsce”, grudzień 2008 (oprac. M. Feliksiak).

Być może zatem Polacy obecnie częściej niż w 2008 roku uważają, że zagrożenie raketowym atakiem innego państwa występuje nawet bez obecności amerykańskich instalacji obronnych na terenie naszego kraju.

Tabela 9

13 maja na terenie polskiej bazy w Redzikowie uroczyście rozpoczęto budowę amerykańskiej instalacji obrony przeciwraketowej wchodzącej w skład tzw. tarczy antyraketowej. Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do tego systemu?	Czy, Pana(i) zdaniem, budowa na terenie Polski amerykańskiej instalacji wchodzącej w skład tzw. tarczy antyraketowej może stworzyć zagrożenie atakiem powietrznym, raketowym innego państwa (np. Rosji) na terytorium Polski czy też nie?		
	Może stworzyć takie zagrożenie	Nie stworzy takiego zagrożenia	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Zdecydowanie za	19	38	10
Raczej za	33	48	17
Raczej przeciw	23	7	9
Zdecydowanie przeciw	12	3	6
Trudno powiedzieć	12	4	59

Mimo że w ciągu ostatnich siedemnastu lat przynależność Polski do NATO popierała zawsze zdecydowana większość Polaków, to od czasu wybuchu konfliktu na Ukrainie Polacy prezentują znacznie bardziej pronatowskie postawy. Wyraża się to nie tylko w poparciu dla członkostwa w Sojuszu Północnoatlantyckim, ale także dla stałej obecności wojsk innych państw NATO na terenie Polski. Mimo niezmiennych opinii o możliwym zagrożeniu atakiem raketowym ze strony innego państwa z powodu budowy w Polsce amerykańskiej instalacji antyraketowej wchodzącej w skład tzw. tarczy antyraketowej, znacząco wzrosło także poparcie dla jej budowy.

Opracowała
Barbara BADORA